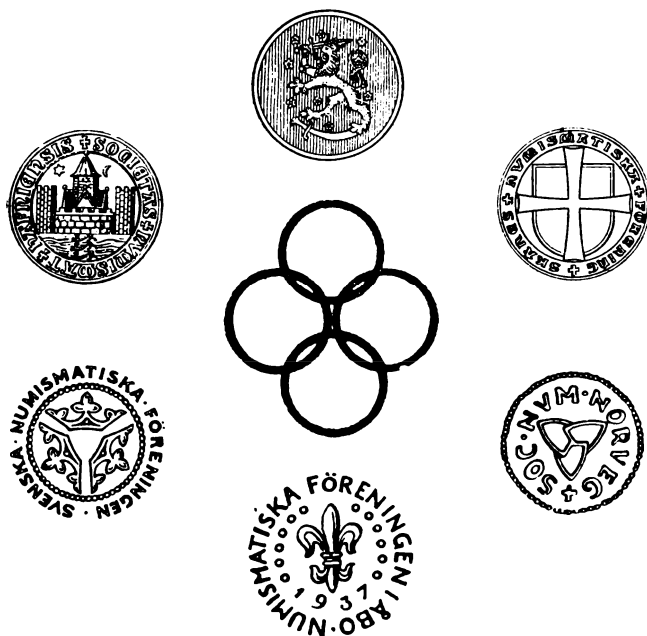

NORDISK NUMISMATISK UNIONS
MEDLEMSBLAD
1944

Norsk Numismatisk Forening • Numismatisk Forening i København
Numismatiska Föreningen i Finland • Numismatiska Föreningen i Åbo
Skånes Numismatiska Förening • Svenska Numismatiska Föreningen

EN FALSKMØNTNER 1630

Christian IV's ubesindige Deltagelse i Trediveaarskrigen og den dermed følgende Besættelse af Jylland af Wallensteins tyske Krigsknægte havde bragt uhyre stor Elendighed over Befolkningen. Et lille Glimt af Tidens svare Nød aabenbarer sig i en Skrivelse fra Knud Axelsen Gyldenstjerne til Tim (1573–1636), Lensmand paa Hald fra 1612, til Christian Jørgensen Friis til Kragerup (1581–1639), kgl. Kansler fra 1616. Skrivelsen, der forefindes i Rigsarkivet (Indkomne Breve til danske Kancelli 1630 ¹⁷/12; gammel Signatur No. 41), lyder som følger:

Min Gandtz Wenlig hilsenn nu och Altiid forsendt med Gud Wor herre, Kierre herr Candtzeler och kierre Broder Jeg thacker digh venligenn och giernne for megitt Beuist goede huilckett igienn att forschylde Jegh Stedse will findis weluilligh.

Kierre her Candtzeler Ladder ieg dig Wenligen iche forholde att wide, nu komb deell fougden aff Rindst herridt her ind thill Borditt och haffde enn Lidenn dreng med sigh er iche uden tholff Aar gammell som haffde Møntid falsch Mønnt, och haffde hand Møntenn med sigh saa well som och formenn som hand haffde Møntid denn udi. Huilcke ieg sender digh Baade formen och Møntenn, och Beretter samme Lidenn dreng, At hand haffuer sedt dett aff en Karll i Hobro, huilcken ieg nu haffuer Bud epter, Och haffuer hand møntid Nogle Aff dise penge for en fatigh Quinde her i Rinds herritt, och siger hand hun gaff hanum naagitt Madt derfore. Huis denn Lidenn dreng sig Belanger, daa ehr hanns Wilkor saa at hannd er Bleffuenn saa forsultenn, Att Altt huis hand æder det kand hand iche Beholde hoes sig offuer thoe thimmer, Eptersom deell fougden Bereter mig, saa gaar det offuenn fra hamb, thi hand komb Rett nu hiid med hamb. Jeg wed icke huor ieg schall henn med hamb, for setter jeg hanum i fengsell, da ehr ieg Red hand schall døe, for hand ehr saa megitt Vsell, och forsultenn, Maa der forre Ladde hanum gaa her paa slottid Begierre derforre Att du Wilde giffue hanns May: saadantt thill kiende, huorledis dermed schall forholdis. Jegh will hermet nu och Altiid haffue dig Gud Allermæchtigste Euindeligh Befallitt. Datum Halds slott denn 17 Decembr. A^o 1630

Knudt
gyllenstiern
m. pr.

[*Udskrift:*] Erllig och Welbiurdig Mand her Christiann fris thill Kragerup Ridder Och Kong: May: Candtzeller Minn Kierre Broder och synderlig goede Wen Wenligenn thilschreffuit.

Iffuer Wind Att opbryde och forrette.

[*Indlagt Seddel:*] Jesus. Om Kong. Maytt: Naadigst wille Att Knud Gyldenstiern schulle beholde Same dreng hoes sig som haffuer Myndtet di Penge, indtill hand komb til Passe igien Att hand da kunde forschickis her offuer till tugt hußet, med mindre att nogen Wille loffue for hannem, Att hand sig iche widere der med schulle lade befinde effterdi hand dog der till aff hunger och Suldt er for Aarsagitt.

Ovennævnte Iver Jacobsen Vind til Grundet (1590—1658), der fra 1626 var øverste Secretær i Kancelliet, har øjensynlig faaet Sagen til Expedition.

Selv de strenge Herrer synes at have haft nogen Medlidenhed med den arme tolvaaers Dreng. Desværre forefindes den omhandlede falske Mønt ikke mere i det vedlagte Omslag af et Stykke afrevet, beskrevet Papir. Man kan altsaa ikke se, hvad Slags Mønt den har været, og om Forfalskningen har været farlig.

G.